

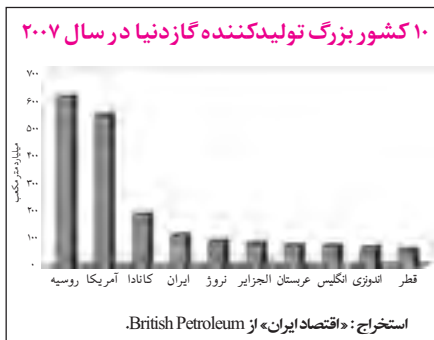
کارنامه بخش انرژی

متکی به نفت و گاز

نفت و گاز بیش از ۹۷ درصد از سبد انرژی مصرفی ایران را به خود اختصاص داده‌اند که این مسأله می‌تواند بخش انرژی کشور را با تهدیداتی مواجه سازد.

و سرد ۳ خبر داده که قیمت گاز در هر یک از این مناطق، بر حسب نوع مصرف، میزان مصرف و نوع منطقه متفاوت خواهد بود. بر اساس طرح ارائه شده از سوی شرکت ملی گاز به هیأت دولت، در بخش خانگی و تجاری، دهک‌های کم مصرف که الگوی مصرف گاز را رعایت کنند، حداقل قیمت (۴۵ ریال در هر متر مکعب) را پرداخت خواهند کرد و دهک‌های پرمصرف نیز بیشترین قیمت پیش‌بینی شده (۶۹۰ ریال در هر متر مکعب) را می‌پردازند. قیمت گاز مصرفی واحدهای صنعتی نیز افزایش خواهد یافت. با افزایش قیمت گاز صنعتی، سهم گاز طبیعی و انرژی در قیمت تمام شده کالاهای صنعتی، رشد چشمگیری را شاهد خواهد بود. افزایش‌های مشابهی نیز در قیمت برق پیش‌بینی شده است و وزارت نیرو تمام تلاش خود را برای واقعی‌سازی قیمت برق از طریق لابی با نمایندگان کمیسیون‌های مربوطه در مجلس و توجیه آنها در خصوص عدم سودآوری اقتصادی سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تولید برق توسط بخش خصوصی با قیمت‌های رایج برق به کار گرفته است. هرچند هنوز پارانه‌زدایی از قیمت‌های مزبور اجرا نشده، اما هم‌اکنون قیمت‌های واقعی برق، گاز طبیعی و آب در صورت‌حساب‌های ارسالی برای مصرف‌کنندگان درج و رقم یارانه پرداخت شده از سوی دولت نیز در آن ذکر می‌گردد. ■

خطری جدی برای بخش انرژی در کشور محسوب می‌شود. نگاهی به سبد انرژی مصرفی در کشور نشان می‌دهد که گاز طبیعی با ۵۵ درصد، بیشترین سهم را در تأمین انرژی به خود اختصاص داده و پس از آن، نفت خام با ۴۲ درصد، رتبه دوم را به دست آورده است. این در حالی است که انرژی برق آبی تنها ۲ درصد و ذغال سنگ، یک درصد از سهم انرژی‌های اولیه را در تأمین انرژی مصرفی کشور دارا می‌باشند.

عملکرد تولید

جمهوری اسلامی ایران، چهارمین تولیدکننده بزرگ نفت دنیا بعد از عربستان، روسیه و آمریکا است. بر اساس آخرین اطلاعات منتشره، ایران با تولید متوسط ۴/۴ میلیون بشکه نفت در روز، طی سال ۲۰۰۷ سهمی معادل ۵/۴ درصد از تولید جهانی نفت خام را در دنیا به خود اختصاص داده است. تولید نفت ایران در این سال، رشدی معادل ۰/۴ درصد را نسبت به سال قبل شاهد بوده است. در بخش تولید گاز هم ایران با وجود برخورداری از جایگاه دوم در میان دارندگان، ذخایر اثبات شده گاز دنیا، عنوان چهارمین تولیدکننده بزرگ گاز جهان را در سال ۲۰۰۷ به خود اختصاص داده است.

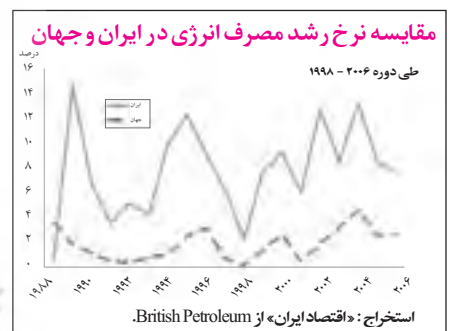
قیمت‌گذاری انرژی

یکی از بالاترین ارقام یارانه انرژی در جهان در ایران پرداخت می‌شود. رییس‌جمهوری طی آخرین نشست خبری خود در خصوص یارانه‌های انرژی، حجم این یارانه‌ها را رقمی معادل ۹۰ میلیارد دلار اعلام کرده است. بخش عمده‌ای از این یارانه‌ها، به دو حامل انرژی مصرفی در ایران، یعنی گاز طبیعی و بنزین اختصاص دارد. دولت از اوایل سال گذشته، تلاش خود را برای مهار رشد دو رقمی مصرف بنزین در کشور از طریق سهمیه‌بندی و اعمال محدودیت‌های مصرفی آغاز کرده است. بنزین یارانه‌ای، هم‌اکنون به قیمت هر لیتر ۱۰۰ تومان (حدود ۱۰ سنت) در ایران عرضه می‌شود. قیمت بنزین خارج از سیستم سهمیه‌بندی در حدود ۴ برابر این رقم است. قیمت گاز طبیعی نیز در پایین‌ترین سطح خود (کمتر از ۱۰ سنت در هر متر مکعب) قرار دارد. برآوردها نشان می‌دهند یارانه پرداختی بابت گاز طبیعی، سالانه رقمی معادل ۴۰ میلیارد دلار است. در زمستان گذشته و پس از اختلال در جریان قطع گاز به دلیل کمبود گاز در دسترس برای انتقال، مدیر عامل سابق شرکت ملی گاز ایران، از ارایه طرحی برای افزایش قیمت گاز طبیعی به ۳۰۰ تومان در هر متر مکعب برای دهک‌های پرمصرف خبر داد. در عین حال، مدیر عامل جدید شرکت ملی گاز ایران نیز از ارایه طرحی برای تقسیم نواحی مصرف به چهار بخش گرم، سرد، ۱، سرد ۲

بخش انرژی در ایران، بدون تردید بزرگترین سهم را در اقتصاد ملی و نقش عمده‌ای را در روند تحولات اقتصادی کشور طی سال‌های اخیر بر عهده داشته است. با در نظر گرفتن سهم ناچیز انرژی‌های تجدیدپذیر در تولید انرژی کشور، صنعت نفت، مهم‌ترین تعبیر بخش انرژی در کشور محسوب شده و یکی از مهم‌ترین بازیگران بازارهای جهانی انرژی تلقی می‌گردد.

حجم ذخایر

جمهوری اسلامی ایران با در اختیار داشتن بیش از ۱۳۸ میلیارد بشکه ذخایر اثبات شده نفت خام جهان، سهمی معادل ۱۱/۲ درصد از ذخایر این ماده گرانبها را به خود اختصاص داده است. کشورمان بعد از عربستان سعودی، دومین دارنده بیشترین ذخایر اثبات شده نفت خام در جهان است.

مصرف کنندگان انرژی در منطقه و در سطوح بین‌المللی محسوب می‌شود. ایران با مصرف حدود ۱۸۳ میلیون بشکه معادل نفت خام انرژی در سال ۲۰۰۷، بزرگترین مصرف‌کننده انرژی در منطقه خاورمیانه و دوازدهمین مصرف‌کننده بزرگ انرژی دنیا بوده است. ایران در حالی رتبه دوازدهم را با مصرف ۱/۶۵ درصد از انرژی مصرفی دنیا به خود اختصاص داده است که دارای جمعیتی کمتر از یک درصد جمعیت کل جهان است. همچنین نرخ رشد مصرف انرژی در ایران طی سال‌های اخیر از سرعت قابل ملاحظه‌ای در مقایسه با متوسط نرخ رشد جهانی انرژی برخوردار و در دو دهه اخیر، چندین برابر نرخ رشد مصرف جهانی انرژی بوده است.

سبد انرژی مصرفی

ترکیب انرژی‌های مصرفی در سبد انرژی کشورمان، عمدتاً متوجه نفت و گاز است. بیش از ۹۷ درصد از سبد انرژی مصرفی در ایران از محل تولیدات نفت و گاز تأمین می‌شود. اتکای بیش از حد سبد انرژی مصرفی ایران به نفت و گاز، زنگ